

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn med [REDACTED] (heretter omtalt "revisjonsforetaket"). Bakgrunnen for tilsynet er at revisjonsforetaket har vært revisor for et foretak (heretter omtalt som Oppdrag A), som har vært under konkursbehandling siden 1. juli 2024. Finanstilsynet gjennomførte kontroll med revisjonsforetaket i oktober 2025. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 15. desember 2025 og styrets kommentarer til denne fra 16. januar 2026.

2 Finanstilsynets oppsummering

Tilsynet har avdekket brudd på revisorloven i forbindelse med revisjonen av 2022 for Oppdrag A. Flere av bruddene er grove. Det vises særlig til brudd avdekket i revisjonen av lån til nærstående parter, vurdering av fortsatt drift, oppfølging av avdekkede mangler med foretakets ledelse, avgitt revisjonsberetning og fortsettelsesvurderingen.

Revisjonsforetaket har tatt Finanstilsynets vurderinger og konklusjoner til etterretning, og har gjennomført en rotårsaksanalyse. Revisjonsforetaket har utarbeidet en tiltaksplan som er egnet til å redusere risikoen for tilsvarende mangler i fremtidige revisjoner. Finanstilsynet tar rotårsaksanalysen og tiltaksplanen til etterretning.

3 Bakgrunn, og nærmere om tilsynet

Årsregnskapet for Oppdrag A for 2021 ble fastsatt 6. oktober 2022, og årsregnskapet for 2022 ble fastsatt 20. november 2023. Under revisjonsberetningens avsnitt for "andre forhold" skriver revisor følgende for begge årene:

- Foretakets årsregnskap er avlagt etter utløpet av lovens frist for avleggelse av årsregnskap.
- Foretaket har ikke behandlet skattetrekksmidler i samsvar med bestemmelsene i skattebetalingsloven § 5-12.
- Foretaket har gitt ulovlig lån til aksjonær.

1. juli 2024 ble det åpnet konkursbehandling for det reviderte foretaket. På det tidspunktet var revisjonsforetaket fremdeles registrert som foretakets revisor.

Finanstilsynets tilsyn har omfattet gjennomgang av utvalgte deler av revisjonen av årsregnskapet 2021 og 2022, herunder revisjonsforetakets fortsettelsesvurdering for revisjonsoppdraget for revisjonsårene 2022 og 2023.

I tillegg til dokumentasjon som underbygger revisjonen har Finanstilsynet mottatt en skriftlig redegjørelse med underdokumentasjon fra revisor som supplerer det som fremkommer av revisjonsdokumentasjonen.

4 Finanstilsynets vurderinger

4.1 Manglende revisjonsbevis for lån til nærstående parter

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for lån til foretak i samme konsern. Lånet utgjør en vesentlig post i årsregnskapet. Forholdet er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e jf. ISA 550. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Årsregnskapet 2022 viser at Oppdrag A har lånt ut et vesentlig beløp til foretak i samme konsern. Lånet utgjør ca. 70% av balansesummen for Oppdrag A. I mottatt redegjørelse skriver revisor at det har vært uklart om lånet i 2022 er til morforetaket eller direkte til Oppdrag As daglige leder, som er eneaksjonær i morforetaket, men at revisor la til grunn at det var snakk om et ulovlig lån direkte til daglig leder. Det at revisor konkluderer slik fremkommer imidlertid ikke av revisjonsdokumentasjonen eller av det nummererte brevet for revisjonen av 2022. I disse gjør revisor det tydelig at det ikke er klart hvem lånet tilhører, men uten å konkludere at det er lån direkte til eieren.

Videre har revisor utstedt revisjonsberetning til årsregnskapet 2022, uten å ta forbehold for lånet som presenteres som et "*lån til foretak i samme konsern*". Finanstilsynet merker seg også at et tilsvarende lån ikke foreligger i balansen til morforetaket for det samme året, og at morforetaket ikke har drift eller andre eiendeler enn aksjer i datterselskapet.

Ut fra revisjonsdokumentasjonen er lånet ikke et lån til morforetaket, men lån til daglig leder. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er noen realitet bak lånet til morforetaket, og at revisor tilsynelatende har vært klar over dette. Dette er dokumentert ved at revisor i revisjonsberetningene har kommentert at "Foretaket har gitt ulovlig lån til aksjonær". Revisor har likevel godtatt at lånet presenteres i balansen til foretaket som lån til morforetaket. Forholdet er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e jf. ISA 550. Det er et alvorlig pliktbrudd at revisor ikke har hensyntatt revisjonsbevis som indikerer at lånet i realiteten er lån til aksjonær. Utlånet er en vesentlig post og bruddet er grovt.

4.2 Manglende revisjonsbevis for vurdering av fortsatt drift

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for grunnlaget for foretakets evne til fortsatt drift. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-4 første og fjerde ledd jf. ISA 570. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Det vises til punkt 4.1 knyttet til revisjonen av Oppdrag As lån til nærstående parter. Den aktuelle regnskapsposten utgjør ca. 70% av Oppdrag As balansesum. Finanstilsynet merker seg også at foretakets årsregnskap 2022 viser avsatt utbytte på kr [REDACTED]. Det at ovennevnte lån er i regnskapet presentert som lån til foretak i samme konsern, istedenfor som lån til aksjonær, har direkte innvirkning i beregningen av fri egenkapital og selskapets evne til å gi utbytte. Ifølge konkursboets rapport har hovedårsaken til foretakets konkurs vært eneaksjonærens tapping av foretaket for penger. I revisjonsdokumentasjonen nevnes ikke låneforholdet i revisors vurdering av foretakets evne til fortsatt drift, eller revisors vurdering av balanseføringen av foretakets utsatte skattefordel.

Finanstilsynet legger til grunn at lånet til foretak i samme konsern i realiteten er lån til aksjonær. I årsregnskapet for 2022 er det også balanseført utsatt skattefordel. Tar man bort disse balansepostene, ville Oppdrag A hatt betydelig negativ egenkapital. Underbalansen er betydelig og foretaket er i realiteten i en situasjon med handleplikt for styret etter aksjeloven § 3-5.

Revisor var kjent med det ulovlige lånet og Finanstilsynet mener at det foreligger vesentlige mangler i revisors vurdering av foretakets evne til fortsatt drift. Bruddet er derfor grovt.

4.3 Feil avgitt revisjonsberetning

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har avgitt en revisjonsberetning som viser resultatet av revisjonen. Dette medfører brudd på revisorloven § 9-7 annet ledd bokstav c og h. Pliktbruddet er grovt.

Begrunnelse

Ifølge revisorloven § 9-7 skal revisor avgi en revisjonsberetning som viser resultatet av den lovfestede revisjonen, herunder uttale seg *"om årsregnskapet etter revisors mening gir et rettviseende bilde i samsvar med det regnskapsregelverket som er benyttet og om det oppfyller gjeldende lovkrav"*, og *"hvis det er vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan gi grunnlag for betydelig tvil om den revidertes evne til fortsatt drift"*.

Det vises til punkt 4.1 og 4.2. Basert på dette mener Finanstilsynet at revisjonsberetningen for 2022 er feil. Revisor har inntatt en merknad i revisjonsberetningen om at foretaket har gitt ulovlig lån til aksjonær, men slik regnskapet er avgitt, skulle revisor tatt forbehold vedrørende lånet, eventuelt konkludert at revisor ikke kan uttale seg om årsregnskapet, gitt størrelsen av lånet sammenlignet med totalbalansen. Forholdet har også direkte innvirkning i foretakets evne til fortsatt drift som burde vært adressert i revisjonsberetningen. Selskapets situasjon forverres ytterligere ved utdeling av utbytte som ikke er lovlig dersom lånet ble klassifisert riktig.

Revisors merknader under "Andre forhold" kompenserer ikke for at revisor gir en feilaktig uttalelse om årsregnskapet uten forbehold. Revisor er kjent med vesentlig informasjon som ikke kommer klart frem i form av forbehold i revisjonsberetning. Dette er et alvorlig pliktbrudd og bruddet er grovt.

4.4 Oppfølging av avdekkede mangler, og fortsettelse av revisjonsoppdrag

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har gjennomført en tilstrekkelig oppfølging av mangler avdekket i revisjonen for 2022, og følgelig ikke gjennomført en tilstrekkelig fortsettelsesvurdering for revisjonen av årsregnskapet for 2023. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd første punktum.

Begrunnelse

Revisor er allmennhetens tillitsperson ved utførelse av lovfestet revisjon. Revisor skal utøve virksomheten med integritet, objektivitet og aktsomhet, jf. revisorloven § 9-1 tredje ledd. Aksept og fortsettelsesvurdering er et svært sentralt område. Det vises også til Finanstilsynets veiledning om revisors aksept og fortsettelse av revisjonsoppdrag i rundskriv 6/2021, hvor spesielt punkt 4 presiserer at fortsettelsesvurderingen

- 1) må være reell,
- 2) må omfatte den revidertes oppfølging av nummererte brev, herunder rettidig retting av forhold påpekt i de nummererte brevene, og
- 3) må gjøres på et så tidlig tidspunkt at det ikke oppstår et press på å måtte fortsette oppdraget.

Fortsettelsesvurdering 2022:

Årsregnskapet for 2021 ble avlagt på slutten av september 2022. Det fremgår av nummerert brev datert 28. september 2022 at revisor har tatt opp forhold med Oppdrag A og satte konkret frist for når de skal være rettet. Revisor informerte også at han ikke kunne attestere på foretakets

kontrolloppstilling. Revisor fikk dokumentasjon på slutten av 2022 på at manglene var rettet opp, og foretaket lovet utbedring i sine rutiner slik at årsregnskapet for 2022 ville bli avlagt innen lovens frist.

Basert på ovennevnte, ledelsens villighet til å rette opp svakhetene, og analyse av perioderegnskap august 2022, konkluderte revisor at han kunne fortsette revisjonsoppdraget. Finanstilsynet tar revisors fortsettelsesvurdering for 2022 til etterretning.

Fortsettelsesvurdering 2023:

Revisjonen av årsregnskapet for 2022 viste imidlertid at manglene påpekt av revisor i revisjonen av 2021 fortsatt var til stede, eller hadde kommet tilbake i løpet av 2022:

- Årsregnskapet for 2022 ble ikke avlagt før november 2023, til tross for løfter om at dette ville bli gjort innen lovens frister.
- Også for 2022 forelå svakheter knyttet til behandling av skattetrekksmidler, hvor foretaket igjen ikke hadde tilstrekkelige midler på skattetrekkskonto.
- Det forelå også et lån til morforetaket, som er eid av Oppdrag As daglige leder, men lånet var i realiteten direkte til daglig leder.

Det fremgår av nummerert brev datert 17. november 2023 at revisor igjen tok opp de nevnte forholdene med foretaket og krevde retting. Revisor satte imidlertid ikke en konkret frist for oppgjør av det ulovlige lånet, men krevde kun retting av forholdet "*før avleggelse av årsregnskapet for 2023*". Han varslet heller ikke fratreden dersom forholdet ikke blir rettet. Etter en vurdering av ovennevnte og at ledelsen igjen viste villighet til å rette opp svakhetene, samt en analyse av perioderegnskap for 2023, konkluderte revisor at han kan fortsette med revisjonsoppdraget. Revisor hadde ingen oppfølging av om forholdet er rettet frem til årsregnskapet for 2023 skulle avlegges.

Med bakgrunn i forholdene beskrevet under punkt 4.1 til 4.3, mener Finanstilsynet at revisor ved sin fortsettelsesvurdering ikke har gjort en tilstrekkelig oppfølging av at foretaket gjør opp det ulovlige lånet etter november 2023, i form av å stille tilstrekkelige krav til retting av forholdet, med en konkret frist og varsel om fratreden ved manglende retting.

For Finanstilsynet

Bjørn Kristiansen
senior tilsynsrådgiver

Damir Bratic
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.